

การวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารสถานศึกษาพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.4.11.18

นางสาว เปรมวดี คฤห เดช

ศูนย์วิทยะพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN - 974 - 563 - 637 - 1

010705

T16564364

System Analysis of the Administration of the Nursing
College under the Auspices of the Bangkok
Metropolitan Administration

Miss Premwadee Karuhadej

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of The Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN - 974 - 563 - 637 - 1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารสถานศึกษาพยาบาล

ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว เปรมวดี คฤหเดช

ภาควิชา

อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ไชวโรจนกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ นุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโรจนกุล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารสถานศึกษาพยาบาลใน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน

นางสาว เปรมวดี คฤหเดช

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภิญญา ไชวโรจนกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

ภาควิชา

อุดมศึกษา

ปีการศึกษา

2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาโครงสร้าง รูปแบบการบริหาร บรรยากาศของวิทยาลัยฯ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. วิเคราะห์เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์กับหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษา
3. วิเคราะห์การดำเนินงานของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์ในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล กิจการนักศึกษา และงบประมาณและการเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาการวิเคราะห์ ข้อมูลส่วนใหญ่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเป็นหลัก โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติ กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งหนังสือราชการ ตลอดจนวิทยานิพนธ์ ตำรา และหนังสือ วารสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลบางส่วนได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารถึงแนวคิด ปรัชญา ปัญหาในการจัดการศึกษา และจาก

แบบสอบถามถามอาจารย์ถึงบรรยากาศขององค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้
ได้ข้อมูลสนับสนุนแนวคิดในการวิเคราะห์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าภาค หัวหน้า
งาน หัวหน้าฝ่าย จนถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ จำนวน 16 คน และอาจารย์พยาบาลของ
วิทยาลัยฯ รวม 54 คน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ประชากร เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยฯ ภารกิจหลัก
ของวิทยาลัยฯ เน้นในด้านการสอน เพื่อผลิตพยาบาลเพียงด้านเดียวต่างจากภารกิจหลักของ
สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในด้านโครงสร้างการดำเนินงาน ขาดความคล่องตัว การประสาน
งานภายในเข้าซ้นยุ่งยาก อีกทั้งขาดการประเมินผลในการดำเนินงานของวิทยาลัยฯ นอกจากนี้
นี้ผลการวิเคราะห์บรรยากาศของวิทยาลัยฯ เป็นแบบเผด็จการมีคิลป์ (Benevolent) ค่อนไป
ทางแบบปรึกษา (Consultative) ซึ่งหมายถึงวิทยาลัยฯ บริหารงานแบบจัดตั้งคณะกรรมการ
พิจารณาปัญหาก่อนการวินิจฉัยสั่งการ แต่การตัดสินใจทุกเรื่องยังเป็นของผู้บริหารสูงสุด รูป
แบบการบริหารงานของวิทยาลัยฯ ยึดแบบราชการ ส่วนความพึงพอใจของบุคลากรในด้านโครง
สร้าง การบริหารและงานอื่น เกิดจากหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิชาการอยู่ในระดับ
ไม่พอใจค่อนไปทางปานกลาง ตรงกันข้ามกับด้านกิจการนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนไป
ทางไม่พอใจ ที่น่าสังเกตคือ บุคลากรไม่มีความพึงพอใจในด้านเงินเดือน ค่าตอบแทน และ
สวัสดิการ

ข้อเสนอแนะ

1. จัดระบบการบริหารงานของวิทยาลัยฯ โดยเน้นการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives) รวมทั้งวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดรูปแบบโครงสร้างของวิทยาลัยฯ โดยให้แต่ละแห่งมีโครงสร้างขององค์การแยกจากกัน เพื่อ

ให้การบริหารงาน และการดำเนินงาน มีความคล่องตัวมากขึ้น และเพื่อให้การดำเนินงาน สอดคล้องกับปรัชญาและภารกิจของสถาบันในระดับอุดมศึกษา การจัดหน่วยงานภายในน่าจะ ได้แยกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวางแผนและวิจัย ฝ่ายบริหาร และฝ่ายกิจการ นักศึกษา

3. จัดวางแผนกำลังคน เพื่อให้วิทยาลัยฯ ได้บุคลากรทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพตาม เวลาที่ต้องการ จัดสัมมนาและอบรมภายในวิทยาลัยฯ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร ก้าวหน้า นอกจากนี้การดำเนินการบริหารงานบุคคลควรมีอิสระมากกว่าเดิม

4. จัดทำระบบข้อมูล (Management Information System) เพื่อ ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ช่วยให้การประสานงานของ องค์การมีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้ การมีระบบข้อมูลอาจใช้เป็นหลักในการประเมินผลการ ดำเนินงานต่าง ๆ ให้ได้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

5. ปรับปรุงการบริหารงบประมาณของวิทยาลัยฯ โดยการนำระบบงบประมาณแบบวางแผน - แผนงาน (Planning Programming and Budgeting System) ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายที่ย้ำการกำหนดวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยฯ โดยเน้น พิจารณาภารกิจของวิทยาลัยฯ ในรูปของกิจกรรม ซึ่งอาจเป็นในรูปของโครงการ ทำให้ เห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่นำไปสู่การประเมินผลที่พึงคาดหวังได้ จาก การดำเนินงานตามโครงการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title System Analysis of the Administration of the
Nursing College under the Auspices of the Bangkok
Metropolitan Administration.

Name Miss Premwadee Karuhadej

Thesis Advisor Assistant Professor Sukanya S. Kovilaikool, Ph.D.
Assistant Professor Somkit Raksasataya

Department Higher Education

Academic Year 1983

Abstract

Objective of the Study:

1. To study the structure, administration model, organization atmosphere, job satisfaction of personnel and the problems of Kuakarun Nursing College under the auspices of the Bangkok Metropolitan Administration.
2. Analyze goal and purpose of Kuakarun Nursing College comparing with the principal function of the higher education institutes.
3. Analyze the management of Kuakarun Nursing College in academic affairs, personnel, student activities, budget and finance.

Methodology

This research is a descriptive analysis. Most of the informations were obtained from the study of the documents, including the Act, rules, orders, regulations, official documents, theses,

texts and related journals. Some informations were collected through interview of the administrators on the philosophy, problems of education and from the questionnaires submitted to the instructors on the atmosphere of the organization and the job satisfaction, in order to obtain supporting informations for the analysis.

Population

The population involved in this research consisted of the administrators at the levels of subject heads, chiefs of section, heads of department, right through to the Director of the college, being 16 persons and 54 nursing instructors.

Findings and Conclusions

The result of the research was that the philosophy, goal and objective of the college principally emphasized in instruction in order to turn out nurses, which differed from the principal objectives of other higher education institutes. In the structure of management there was lacking of flexibility, coordination and shortage of evaluation of the performance of the college. Further, it was found that the atmosphere of the college was benevolent dictatorship to the side of consultative, which indicated that the college administered the work by setting up a board to consider the problems before deciding, but the final decision still rested with the top executive. The college administration model took after that of the government agency. The satisfaction of the personnel in the structure, administration and work were in the medium range. For

academic affairs this was not quite satisfactory, while student activities were rather on the side of unsatisfactory. Most noticeable was that the personnel were not satisfied with the salary, remuneration and welfare.

Recommendations

1. Organize the administration of the college by emphasizing on Management by Objectives as well as planning the performance, setting up of the structure of the college, by having separate structures in order to be flexible in management and administration and conform with the philosophy and missions of the higher education institute. Also the internal work units should be divided into 4 separate departments; Academic Affairs, Planning & Research, Administration and Student Activities. Apart from this Management by Objectives will make the duty and responsibilities of the personnel be defined clearly so that the coordination may not be difficult and duplicate.
2. Provide personnel planning so that the college acquires personnel both in quantity and quality in time. Provide seminar and inservice training to promote the personnel. Moreover, there should more autonomy in personnel management.
3. Prepare Management Information System as a tool for the decision of the administrator. It will minimize the duplication of work and create the coordination in the organization. Also, the evaluation of the performance will be clearly and have the same standard.

4. Revise the administration budget of the college by bringing in the Planning Programming and Budgeting System, which is the allocation of budget that emphasizes the setting of the college objectives, by taking into consideration the missions of the college in the form of activities, which may be the project. This will make it clear the objective and goal leading to expected evaluation from carrying out the project.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโรจนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิดและให้แนวทาง ด้วยความปรารถนาอย่างดียิ่ง เสมอมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ช่วยเหลือในการให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขด้วยความสนใจและเอาใจใส่อย่างดียิ่ง รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ และอาจารย์ ดร.ธิตารัตน์ บุญนุช ที่ได้ให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี บุญทอง และอาจารย์ สาคร ทองธวัช ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ แพทย์หญิงคุณสุภา ฆ นคร ที่ได้สนับสนุนเงินทุนเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ สำหรี แดงทองดี และอาจารย์ อุบล กัณหกริก ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
การดำเนินการวิจัย	4
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ของการวิจัย	5
ลำดับขั้นของการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การวิเคราะห์ระบบการศึกษา	6
ปรัชญา เป้าหมาย และวัตถุประสงค์	9
โครงสร้างขององค์การ	11
โครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษา	13
บรรยากาศขององค์การ	15
กระบวนการบริหาร	19
การบริหารงานด้านวิชาการ	20

สารบัญฉบับ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การบริหารงานบุคคล	24
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	30
การบริหารงานด้านกิจการนักศึกษา	37
การบริหารงบประมาณ	39
โครงสร้างและการจัดองค์การบริหารกรุงเทพมหานคร	41
โครงสร้างของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์	44
การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์	45
การบริหารบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์	49
การบริหารงานด้านกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์	51
การบริหารงบประมาณของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์	51
3 วิธีดำ เนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	53
ขั้นตอนและวิธีดำ เนินการวิจัย	53
ประชากร	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การหาคุณภาพของ เครื่องมือ	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
4 การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
สถานภาพของผู้บริหารและอาจารย์	61
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร	69
ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์	84
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	97
ประชากร	97
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	135
แบบสอบถามอาจารย์	142
ประวัติการศึกษา	155

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนการจัดบริการห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาล เกี่ยวการุณย์	49
2. สถานภาพของผู้บริหาร	61
3. สถานภาพของอาจารย์	64
4. ลักษณะงานพิเศษนอกวิทยาลัยฯ ของอาจารย์	67
5. บรรยาการของวิทยาลัยฯ จำแนกตามภาควิชาฯ	85
6. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อโครงสร้างและระบบบริหารงาน	87
7. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่องานอื่น เกิดจากหน่วยงาน	88
8. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน	89
9. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายใน วิทยาลัยฯ	91
10. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่องานด้านวิชาการ	93
11. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่องานกิจการนักศึกษา	94
12. ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อเงินเดือน ค่าตอบแทน และ สวัสดิการ	96

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1.	รูปแบบการวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารวิทยาลัยพยาบาล กิจการุณย์	80
2.	องค์ประกอบขององค์การ	12
3.	รูปแบบโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษา	13
4.	รูปแบบโครงสร้างของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	14
5.	ส่วนราชการกรุงเทพมหานคร	43
6.	รูปแบบโครงสร้างการจัดหน่วยงานภายใน	44
7.	ขั้นตอนการบริหารงานบุคลากรของกรุงเทพมหานคร	50
8.	จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย	59
9.	การกำหนดนโยบายของวิทยาลัยฯ	72
10.	งานวิชาการของวิทยาลัยฯ	73
11.	สายการประสานงานการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยฯ	76
12.	โครงสร้างการประสานงานภายในวิทยาลัยฯ	77
13.	โครงสร้างการจัดทำงบประมาณของวิทยาลัย	83

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย